

LBRIS

We know
books

Dwight D. Eisenhower

Comandantul suprem al Aliaților

LITERA

București

Cuprins

O carieră militară meteorică	7
De la Pearl Harbor la Operațiunea Husky	29
Misiune: eliberarea Europei	57
Capitularea Germaniei	87
Ultimii ani	113
Cronologie	133

O carieră militară meteorică

Căzut la pat, în casa părintească din Abilene, aproape inconștient și cu o rană groaznic de infectată care se întindea de la genunchi până la zona inghinală, tânărul Ike Eisenhower a primit vestea cea mai proastă pe care și-o putea închipui cineva: trebuia să i se amputeze piciorul. Adolescentul de 16 ani își julise genunchiul într-o căzătură aparent lipsită de orice motiv de îngrijorare. Rana se complicase însă cu o infecție care îl punea într-un pericol fatal.¹ Înainte să se prăbușească, într-o sclipire de luciditate, i-a mărturisit fratelui său mai mare, Edgar, că prefera să moară decât să-și piardă piciorul.

Și am putea spune că Edgar i-a salvat viața... fără să facă nimic, pur și simplu postându-se în camera lui,

¹ Povestea a apărut într-un reportaj despre Eisenhower, în timpul mandatului său prezidențial, în revista *Vea y Lea* (14/04/1960). Disponibilă la: <https://www.magicasruinas.com.ar/revistero/internacional/grandes-de-la-tierra-2.htm>

astfel încât să nu poată intra nimeni și să ia vreo măsură împotriva dorințelor bolnavului.

Medicului i se permitea să se apropie de el doar ca să-i administreze medicamentele – fără să insiste asupra diagnosticului sau a rezultatului pe care îl risca tânărul –, sub privirea scrutătoare a lui Edgar. Părinții, credincioși fervenți, s-au rugat și s-au rugat pentru fiul lor, iar a treia zi, ca un înviat după o călătorie de-o clipă spre moarte, Ike și-a recăpătat sănătatea fără nici o explicație clară.

Copilăria în Texas – modestie și religie

Religia a fost esențială în mediul copilăriei lui Ike, care a respirat tradiția menonitilor – o mișcare de orientare protestantă a cărei practică spirituală se bazează pe o existență simplă, atașată de pământ, conform interpretării Bibliei –, precum și pe cea a Martorilor lui Iehova, angajată într-un efort continuu de a imita acțiunile lui Iisus Hristos. Textele biblice ofereau familiei o religie optimistă. Părinții îi repetau mereu lui și fraților săi: „În jurul vostru sunt ocazii. Ridicați-vă și însușiți-vi-le. Vreți să mergeți la școală? Mergeți. De ce vă temeți?” Mesajul transmitea ideea că cerul era senin pentru oricine voia să-și facă un drum înainte. Și, pentru asta, nimic mai potrivit decât să recupereze vechile virtuți întruchipate de tatăl și mama sa: „Erau reținuți, cumpătați și cinstiți și nu s-au coborât niciodată la a urî sau a disprețui un dușman, deși nu cred că au iubit seceta

și lăcustele care le-au distrus prima fermă“, avea să spună Ike mai târziu despre ei.¹

Ceea ce a învățat în primii ani ai vieții mulțumită valorilor familiei, ancorate în credința religioasă, solidaritate și efortul colectiv de a reuși, va deveni pentru el o lecție despre cum să facă față cotidianului și să se adapteze la viața de adult și de familie și, desigur, la numeroasele întreprinderi militare și politice care aveau să urmeze în fructuoasa sa existență.

David Dwight Eisenhower s-a născut pe 14 octombrie 1890 în Denison, Texas, într-un mediu eminent rural și auster. Era un orașel pe malul drept al Red River, un afluent al fluviului Mississippi, care îl separa de Oklahoma. În anul următor, familia s-a mutat la Abilene, Kansas, în căutarea unui viitor departe de sărăcie.

Strămoșii săi proveneau din Estul îndepărtat, din inima Pennsylvaniei. Bunicul, Jacob F. Eisenhower, a fost predicator în Biserica Fraților Uniți întru Hristos, o sectă religioasă care consideră că viața perfectă se bazează pe simplitate, muncă grea și cumpătate.² Soția acestuia, Rebecca, l-a născut în orașul Elizabethville pe David Jacob Eisenhower, care avea să devină tatăl președintelui Statelor Unite, continuând o linie genealogică ale cărei origini pot fi urmărite până pe meleaguri germane, elvețiene sau olandeze.

¹ Massip, J.M., 1952. *Los Estados Unidos y su presidente*. Barcelona: Destino, p. 240

² Donovan, R.J., 2015. *Eisenhower. Relato íntimo*. Madrid: Torres de Papel, p. 15

În 1878, Rebecca și Jacob au pornit într-o mare aventură: și-au vândut proprietățile și au pornit spre Vest, către Kansas, într-o caravană de coloniști.

Tânărul David Jacob a urmat cursurile Universității Lane, unde a cunoscut o studentă pe nume Ida Elizabeth Stover, cu care s-a căsătorit în capela universității în 1885. Familia Stover își începuse și ea aventura prin America în urmă cu vreo 200 de ani și împărtășea cu familia Eisenhower „simplitatea sănătoasă a vieții agrare”.

Tatăl, David Jacob, dorea să se stabilească pe pământul din Kansas, unde propriul tată își începuse viața americană, de crescător de vite, în orașul Abilene. Acolo, tânărul cuplu a crescut șase băieți, care au fost nevoiți să contribuie cum au putut la economia familiei: să ajute la creșterea vitelor ori să câștige câțiva dolari livrând ziare sau cosind peluza vecinilor. „Câștigarea unui trai cinstit, fără a renunța la ideea unui viitor mai luminos și mai măgulitor decât Abilene, era regula familiei Eisenhower. Dwight, ca și frații săi, muncea pe unde apuca și, printre altele, a fost livrator de lapte. Era un băiat sincer și loial, care avea un caracter judicios și o credință calmă în eforturile umane, cu condiția să se acționeze cu corectitudine.”¹

Frații Eisenhower au primit o educație pe cât de sănătoasă, pe atât de severă, într-o atmosferă de familie care nu putea fi descrisă decât ca spartană, condimentată cu mâncăruri tradiționale olandeze, cum ar fi mâncărurile cu polenta, cârnații prăjiți și budincile și, în mod

¹ Donovan, R.J., *op. cit.*, p. 16

constant, completată de lectura obligatorie a Bibliei, canalizată pe cultul prezbiterian. „Certurile în joacă cu Edgar, excursiile cu Roy pentru a vinde produsele din grădina casei, îngrijirea micului Earl, cu opt ani mai mic”¹ i-au ocupat zilele.

Viața timpurie a viitorului președinte pare să indice că acesta avea un spirit poznaș. Diverse relatări îl arată apărând prestigiul statului său sudic împotriva unui puternic reprezentant al Nordului care nu reușea să-l învingă, forțându-l pe fratele său Roy să facă tumbe peste o grămadă de paie, dar și îmbătând o găină cu bere sau aducând animale în casa părinților – câțelul Flip avea să fie amintit cu drag de întreaga familie –, după cum relatează biograful său. Așadar, pe de o parte, în această etapă, Ike s-a bucurat de un cadru rural sănătos, iar pe de altă parte, de un mediu familial dur, în care pedepsele fizice erau zilnice. În plus, la scurtă vreme s-a dovedit a fi „un elev cu o inteligență clară, care se făcea plăcut celorlalți băieți prin abilitatea de a reduce problemele sale și ale prietenilor la termeni ușor de rezolvat. Arăta calitățile unui lider, ale unui organizator și, fără să intenționeze acest lucru, era întotdeauna văzut conducând un grup de băieți de vârsta lui.”²

Acest caracter se completa cu dreptatea și solidaritatea, cu independența de gândire și curajul. Într-o împrejurare nefericită, în care echipa de fotbal a liceului său a refuzat să joace împotriva unei echipe care includea

¹ *Vea y Lea, op. cit.*

² *Donovan, R.J., op. cit., p. 17*

un băiat de culoare, Ike s-a pronunțat cu fermitate, cu seninătate și simț moral. Găsindu-și argumentul în educația pe care o primise, a afirmat că discriminarea rasială contravine legii creștine, iar în cele din urmă meciul s-a jucat. În acest sens, este semnificativ faptul că Ike, selectat alături de alți doi elevi să țină o cuvântare la absolvirea liceului, și-a intitulat discursul „Elevul în politică” și a susținut că, „la baza unei bune guvernări stă o bună instruire, căci, fără orientarea educației către scopuri înalte, nu este posibilă pregătirea nici a conducătorilor, nici a celor conduși pentru a face din politică o funcție socială fructuoasă și benefică”.¹

Era sfârșitul unei perioade școlare în care se descurcase foarte bine la engleză și matematică, deși cel mai mult îi plăcuse istoria, potrivit colonelului Robert C. Carroll. În amintirile sale despre general și președinte,² Carroll notează că, dintr-un motiv nespecificat, școala avea o bibliotecă mare care era ținută sub cheie, dar Ike a reușit să o găsească și să pună mâna pe o serie de cărți de istorie antică, iar acestea aveau să inspire în cele din urmă în înfăptuirea unora dintre acțiunile sale viitoare.

Marele erou al tânărului Ike a fost Hannibal (secolul al III-lea î.Hr.), celebru pentru că a traversat Alpii cu o armată numeroasă și mai mulți elefanți. Eisenhower a remarcat la el, în afara calităților de lider, o deosebită capacitate de strategie militară, remarcată, de altfel, de toți istoricii care s-au ocupat de isprăvile sale de război.

¹ Donovan, R.J., *op. cit.*, p. 17

² Carroll, R.C., „Cum ia naștere un lider: Dwight D. Eisenhower”, în *Military Review* (noiembrie–decembrie 2009)

Până la finalizarea liceului, la vârsta de 19 ani, Eisenhower excela deja în utilizarea armelor și era capabil să se apere în lupte corp la corp, fiind într-o formă fizică admirabilă datorită unor sporturi precum baseballul și fotbalul. Era așadar prototipul tânărului care putea fi primit cu brațele deschise la Academia militară West Point.

West Point, începutul carierei militare

La început însă, lucrurile nu au fost atât de ușoare. Inițial frustrat că nu dispunea de suficienți bani pentru a-și asigura o diplomă universitară, a urmat sfatul unui prieten apropiat, pe nume Edward E. „Swede“ Hazlett, care era elev-ofițer în Abilene. Astfel, aproape din întâmplare, în urma unei simple conversații, a decis să meargă la cea mai prestigioasă academie din Statele Unite, West Point. A susținut examenele și a obținut al doilea cel mai mare punctaj, rezultat care i-a garantat admiterea în calitate de cadet în 1911.

La academie s-a remarcat din prima zi ca un student-model, sârguincios și entuziast și și-a dezvoltat și mai mult abilitățile sportive, ajungând să exceleze la scrimă și box, dar și să facă parte din echipa de fotbal. De fapt, prezența sa pe teren era atât de remarcabilă, încât *New York Herald* a publicat chiar un articol despre un „touchdown spectaculos“ pe care l-a marcat într-un meci.

Angajamentul sportiv a dat roade și a fost un element esențial în ceea ce privește cariera sa în armată, deoarece „a dobândit un corp de atlet: umeri lați, brațe